

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою Інституту соціальної
та політичної психології
від «09» січня 2024 року,
протокол № 01/24

(в редакції рішення вченої ради
Інституту від 01 травня 2025 року,
протокол № 05/25)

Директор

Микола СЛЮСАРЕВСЬКИЙ

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА
ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ В
ІНСТИТУТІ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
НАПН УКРАЇНИ**

КИЇВ 2025

ЗМІСТ

1. Загальні положення
2. Вимоги до неформальної та інформальної освіти здобувачів
3. Порядок перезарахування результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти
4. Оцінювання та визнання результатів неформального та/або інформального навчання
5. Прикінцеві положення

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про визнання результатів неформальної та інформальної освіти здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (надалі – Положення) в Інституті соціальної та політичної психології НАПН України (надалі – Інститут) розроблено відповідно до Законів України «Про освіту» (№ 2145-VIII від 05.09.2017 р.), «Про вищу освіту» (№ 1556 – VII від 01.07.2014 р.), «Про наукову і науково-технічну діяльність» (№ 848-VIII від 26.11.2015 р.), Постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» (№ 261 від 23.03.2016 р.), «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти» (№1021 від 30.08.2024 р.), «Питання навчання студентів та стажування (наукового стажування) аспірантів, ад'юнктів і докторантів, наукових і науково-педагогічних працівників у провідних вищих навчальних закладах та наукових установах за кордоном» (№ 411 від 13.04.2011 р.), «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (№ 800 від 21.08. 2019 р.), наказів МОН України «Про затвердження Порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» (№ 130 від 08.02.2022 р.), «Про затвердження Стандарту вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» для третього (освітньо-наукового) рівня» (№ 646 від 20.07.2022 р.), «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» (№512 від 27.03.2025 р.) та інших нормативних актів у сфері вищої освіти, науки та інноваційної діяльності.

1.2. Положення регламентує питання організації та визнання в Інституті результатів неформальної й інформальної освіти здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (далі – здобувачів).

1.3. У Положенні терміни вживаються відповідно до діючих законодавчих та нормативно-правових актів України у сфері освіти і науки:

визнання результатів неформального та/або інформального навчання особи – це комплекс процедур, що встановлюють їх відповідність результатам

навчання, передбаченим освітньою програмою (результатам навчання певних освітніх компонентів або програмним результатам навчання), або певному рівню освіти, за підсумками чого приймається рішення про можливість зарахування особі певних освітніх компонентів (складових освітніх компонентів) освітньої програми (у тому числі, в рамках її вибіркової складової);

індивідуальна освітня траєкторія здобувача вищої освіти – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача вищої освіти, що ґрунтується на виборі здобувачем вищої освіти освітніх програм, суб'єктів освітньої діяльності, що їх реалізують, форм і строків здобуття освіти, освітніх компонентів. У вищій освіті індивідуальна освітня траєкторія включає, зокрема, послідовність здобуття освітніх кваліфікацій, академічну мобільність, визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти тощо. Індивідуальна освітня траєкторія формується здобувачем вищої освіти з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду;

інформальна освіта (самоосвіта) – це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською, волонтерською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям;

неформальна освіта – це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій;

результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

1.4. Інститут може визнавати результати неформального та/або інформального навчання осіб, які:

здобувають вищу освіту ступеня доктора філософії в Інституті за певною

освітньою (освітньо-науковою) програмою;

здобувають вищу освіту за узгодженою з іншими українськими та/або іноземними закладами освіти (науковими установами) спільною освітньою програмою в межах сфери відповідальності Інституту, визначеної договором про реалізацію узгодженої спільної освітньої (освітньо-наукової) програми;

вступили на навчання для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії (в частині результатів неформального та/або інформального навчання в процесі діяльності, пов'язаної із захистом суверенітету та територіальної цілісності України);

переводяться з іншого закладу освіти (наукової установи) до Інституту, з однієї освітньої (освітньо-наукової) програми на іншу в межах закладів освіти (наукових установ) системи Національної академії педагогічних наук України (далі – НАПН України);

поновлюються до складу здобувачів Інституту.

2. ВИМОГИ ДО НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ ЗДОБУВАЧІВ

2.1. Неформальна та інформальна освіта здобувачів передбачає розширення та вдосконалення компетентностей, набутих ними в формальному освітньому процесі, формування нових компетентностей і спрямована на:

- сприяння професійному розвитку відповідно до державної політики у галузі освіти і науки;
- забезпечення якості освіти здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії;
- підвищення ефективності наукових досліджень;
- підвищення конкурентоздатності здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Інституту на вітчизняному і міжнародному ринках праці, освітньої та наукової діяльності;
- збагачення індивідуального досвіду учасників освітнього процесу щодо інших моделей створення та поширення знань;
- встановлення внутрішніх і зовнішніх інтеграційних зв'язків.

2.2. Неформальна та інформальна освіта учасників освітнього процесу

може здійснюватися на підставі міжурядових угод про співробітництво в галузі освіти і науки, програм та проєктів, угод про співробітництво між закладами вищої освіти (науковими установами) України або їх структурними підрозділами на підставі узгоджених навчальних планів, особистої ініціативи учасників освітнього процесу та інших механізмів.

2.3. Неформальна та інформальна освіта передбачає:

- формування / розвиток компетентностей для задоволення освітніх особистісних потреб, що не регламентоване місцем, терміном і формою здобуття освіти, заходами державної атестації;
- цілеспрямована та спланована здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії освітня діяльність як додаткова, альтернативна та/або доповнювальна до формальної освіти.

3. ПОРЯДОК ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ЗДОБУТИХ ШЛЯХОМ НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА/АБО ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

3.1. Визнання результатів неформального та/або інформального навчання є одним з інструментів формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії.

3.2. Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в Інституті в порядку, визначеному законодавством.

3.3. Визнання результатів навчання набутих у неформальній та/або інформальній освіті здійснюється Експертною комісією з перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці, оцінки здатності успішно виконати освітньо-наукову програму (далі – Комісія).

3.4. Визнання результатів неформального та/або інформального навчання здобувача передбачає такі процедури:

подання особою заяви щодо визнання;

ідентифікацію задекларованих у письмовій формі здобувачем результатів неформального та/або інформального навчання, які підлягають оцінюванню Інститутом;

оцінювання задекларованих результатів навчання здобувача;
 прийняття рішення про визнання та зарахування здобувачеві відповідних освітніх компонентів (складових освітніх компонентів) освітньої (освітньо-наукової) програми і відповідних кредитів ЄКТС, або складових освітніх компонентів або відмову у визнанні.

3.5. Право на визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті поширюється на усіх здобувачів Інституту.

Перезарахування результатів здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених освітньою (освітньо-науковою) програмою, за якою він навчається.

Перезарахуванню можуть підлягати результати навчання шляхом неформальної та/або інформальної освіти, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу, темі (темам), які передбачені програмою підготовки здобувачів.

3.6. Для перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здобувач подає завідувачу відділу аспірантури:

- заяву;
- завірені у встановленому порядку копії документів, що підтверджують участь здобувача у заході неформальної освіти (свідоцтва, сертифікати, дипломи тощо, які підтверджують ті вміння, які здобувач отримав під час навчання).

У випадку подання зазначених документів іноземною мовою заявник подає їх переклад, нотаріально завірений в установленому порядку;

- опис заходу неформальної освіти (інформаційний лист, запрошення, програма тощо);
- опис змісту та результатів неформальної освіти;
- інформацію про суб'єкта, який здійснював неформальне навчання або з яким пов'язана професійна, громадська, волонтерська діяльність, діяльність, пов'язана із захистом суверенітету та територіальної цілісності України або інша діяльність (за наявності), під час якої здобувались відповідні результати навчання.

Заяву про зарахування результатів неформальної освіти здобувач подає протягом перших 10 робочих днів від початку семестру задля того, щоб у випадку відмови у їх зарахуванні він мав би можливість пройти підготовку з відповідної дисципліни у повному обсязі.

Не підлягають розгляду документи, що підтверджують неформальне навчання та/або професійну, громадську чи іншу діяльність, видані на тимчасово окупованій території України або території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом.

3.7. Строк розгляду заяви становить не більше 10 робочих днів. Для ухвалення обґрунтованого рішення Комісія може затребувати уточнення або підтвердження наданої здобувачем інформації. У такому разі здобувач має подати додаткові відомості не пізніше ніж протягом 5 робочих днів, а загальний строк розгляду заяви продовжується до отримання зазначеної інформації та її опрацювання Комісією Інституту.

3.8. Якщо інформація, наведена у інформації про попереднє навчання, та додаткові документи, надані здобувачем та/або суб'єктом (суб'єктами) неформального та/або інформального навчання, не дозволяють ідентифікувати результати неформального та/або інформального навчання здобувача для їх подальшого співставлення з результатами навчання, передбаченими відповідною освітньою (освітньо-науковою) програмою, або наведена у інформації про попереднє навчання інформація щодо неформального навчання або досвіду діяльності здобувача не підтверджується, Комісія Інституту повертає документи здобувачу без подальшого розгляду із зазначенням підстав прийняття такого рішення.

3.9. Здобувач має право повторно подати на розгляд Інституту заяву про визнання результатів неформального та/або інформального навчання та інформацію, що містить уточнені дані, та додаткові документи, що їх підтверджують і дозволяють ідентифікувати результати неформального та/або інформального навчання здобувача.

3.10. У випадку невідповідності задекларованих результатів неформального та/або інформального навчання здобувача результатам навчання,

передбаченим обов'язковою складовою освітньої (освітньо-наукової) програми Інституту, Комісія розглядає можливість визнання таких результатів навчання в рамках вибіркової складової освітньої (освітньо-наукової) програми, за якою навчається здобувач.

Обов'язковою умовою визнання результатів неформального та/або інформального навчання здобувача в рамках вибіркової складової освітньої (освітньо-наукової) програми є відповідність цих результатів навчання рівню освіти, на якому реалізується освітня (освітньо-наукова) програма.

4. ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОГО ТА/АБО ІНФОРМАЛЬНОГО НАВЧАННЯ

4.1. Прийняття рішення про визнання результатів неформального та/або інформального навчання здобувача Комісією здійснюється за підсумками їх оцінювання.

4.2. Комісія може рекомендувати: повне зарахування, часткове зарахування та відмову у зарахуванні результатів неформальної та/або інформальної освіти.

Повне зарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти рекомендують у випадку, коли вивчена дисципліна співпадає із запланованими результатами навчання (компетентностями) або має несуттєві відмінності, а також близька за обсягом і змістом (не менше, ніж на 75 %).

Часткове зарахування рекомендують у тому випадку, коли дисципліну визнають не повністю, і за деякими темами необхідно додатково проводити переатестацію. У цьому випадку зарахування дисципліни здійснюється за результатами виконання індивідуального завдання, складеного іспиту або пройденої співбесіди.

4.3. Комісія розглядає надані документи, проводить співбесіду із здобувачем та/або перезараховує результати навчання, або призначає атестацію.

4.4. Комісія бере до уваги результати неформального та/або інформального навчання, визначає змістовну відповідність результатів неформального та/або інформального навчання та навчальних дисциплін, керуючись переліком

компетентностей і результатів навчання, досягнення яких передбачене освітньою (освітньо-науковою) програмою здобувача.

4.5. Комісія визначає методи оцінювання результатів навчання відповідно до робочої навчальної програми здобувача.

4.6. Підсумкова оцінка зазначається згідно документа здобувача, що підтверджує участь у заході неформальної або інформальної освіти. Комісія в обов'язковому порядку визначає підсумкову оцінку за її відсутності в документі (сертифікаті, свідоцтві тощо). У випадку відсутності підсумкової оцінки комісія проводить контрольний захід.

4.7. За підсумками оцінювання Комісія оформляє протокол, у якому міститься висновок щодо зарахування чи не зарахування відповідної дисципліни, вивчення якої здійснювалося у неформальній та/або інформальній освіті.

4.8. У разі негативного висновку Комісії щодо визнання результатів неформальної та/або інформальної освіти здобувач має право звернутися з заявою про апеляцією до директора Інституту. Директор Інституту своїм наказом створює апеляційну комісію, яка за результатами розгляду скарги приймає обґрунтоване рішення про її повне або часткове задоволення, чи про залишення поданої скарги без задоволення.

4.9. Загальний обсяг освітніх компонентів освітньої (освітньо-наукової) програми, що зараховуються здобувачу освіти за підсумками визнання результатів неформального та/або інформального навчання, не може перевищувати 25 відсотків відповідної освітньої (освітньо-наукової) програми.

4.10. Здобувач не може бути звільненим від атестації за підсумками визнання результатів неформального та/або інформального навчання.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Положення набирає чинності з моменту його затвердження.

5.2. Контроль за виконанням Положення покладається на заступника директора з науково-методичної роботи Інституту.

5.3. У випадку внесення змін або доповнень у державні нормативно-

правові документи, що регламентують питання цього Положення, відповідні пункти Положення втрачають свою чинність і вступають у дію внесені зміни.

5.4. Зміни до Положення вносяться у встановленому в Інституті порядку та затверджуються вченою радою Інституту.